

čitatelj najde v njej zabave, pouka, slik in opisov najvažnejših dogodkov. Letošnja „Danica“ ne zaostaja za prejšnjimi, a zdi se mi, da je poučni del bolji od leposlovnega. Težko je pisati za narod.

Iz društvenega letopisa vidimo, da je imelo „Društvo sv. Jeronima“ koncem leta 1900 — 15.167 dosmrtnih in okrog 4000 letnih členov, a društveno imetje šteje 343.608 K. 66 v. Temu tako koristnemu društvu bratskega nam naroda želimo daljnega razcvita; zlasti želimo, da bi se množilo število rednih družtenikov med preprostim narodom, in da bi te knjige prebirali v vsaki hrvaški kmetiški hiši.

Janko Barlè.

Pjesme Mihovila Nikolića. Zagreb 1901. Tisak i naklada Dioničke tiskare. — Izmed najnovije hrvške poezije utegnejo biti Nikolićeve „Pjesme“ najpristnejši in najmarkantnejši izraz mehkočutne pesniške duše. V preteklem letu smo čitali več hrvaških pesniških zbirk, ki pa nam niso s tako čudovito močjo prevrele srca, kakor te „Pjesme“. Res da ni v njih novih ali visokih misli — tudi domorodnih ni, kar nekateri hrvaški kritiki morebiti preveč zamerijo mlajšim pesnikom. Kdor deluje za domovino na kateremkoli polju, je domoljub, dasi je pozabil peti panegirike. — Nikolić poje slavospeve svoji ljubezni, in pri tem ga ne vznemirjajo niti politični niti socialni niti filozofski problemi. A miren in zadovoljen vendarle ni: Nestrpno je iskal sreče in našel jo je, — ali:

I draga sreča brzo se izgubi:
Cvjet svene katkad prije no je cvjetô.

Nikolićeva lirika je Mihovilova povest. Apoktična resnost življenja mu je dala mirno misel in začrtala mu je na čelo trdo potezo. Pesniku-melanholikmu se zdi, da je osamljen. Kakor zapuščena ptica prepeva:

Pa na grani povenuloj turobno se tako njiše,
Kô da sanja o proljeću, kojeg davno nema više...

A kar nas pri tej melanholiji vendar veseli, je pa to, da je vseskozi logična, saj pa tudi v dogodkih pesnikove duše leže vzroki njegovih pesem. — Včasih pa se dvigne tudi nekoliko iznad zemlje, kakor bi hotel prisluškovati, kaj mu šepče vzvišena večnost.

In pred seboj vidi „fantom“, prikazen z onega sveta, in zaupno ji potoži:

Život san je kratek, što ga čovjek sniva,
A duša je vječna: trpi i uživa,
Tu se ljudstvo bori celo svoje doba,
A reci mi, što je s ono stranu groba?

Kaj bi bilo onkraj groba?! Ko bi bila ta „vječna duša“ malo bolj, recimo, živoverna,

bi si pač na to vprašanje mogla sama odgovoriti marsikaj. — Le nekoli više . . . više naj poleti duša, pa ji ne bo treba tako žalostno zaključevati življenja:

I plamen tople zgasnut će ljubavi,
Što daje ovdje čovjeku da diše,
A nas će pokrit velo zaboravi,
Pa neće mene ni vas biti više . . .

(„Sni“)

Tako poje pesnik svojim sanjam. — Ljubeznive, čuvstvovite pa so Nikolićeve elegične slike iz narave. Z umetniškim duhom in mehkim srcem nam čarovito slika vse letne dobe v izbranih bojah. Včasih se v to dihanje in življenje prirode kar nenadoma in na tihem izlije pesnikovo življenje. In pred teboj niso več gole poetične slike, marveč živi komentari pesnikove notranjosti. Da! Mihovil Nikolić je umetnik. — Oblika, ki je vzorna, mnogolična, ponekod prehaja v Kranjčevičevo maniro, dikcija je ponosita in melodiozna. Nikolić je modern, a nikjer ni pretiran, rafiniran, dasi kakor premnogi moderniči tudi njegova vrlo pesniška duša hoče: „Pustite pjesnike, koji su poslani da govore, neka nam odkriju svoju dušu slobodno i nesmetano!“ Da, „slobodno in nesmetano“, dokler nam ne rušijo starih svetih idealov! — „Pjesme“ so izšle v gori imenovani tiskarni v elegantni obliki na lepem, trdnem popirju z izvrstnim tiskom.

Jelšanov.

Češka književnost.

Manželství ve světle nejstarších památek a pomníků křesťanských. Sděluje Dr. Jos. Tumpach. V Praze 1901. — Doktor Tumpach je več poznavec krščanske arheologije. Na podlagi prvotnih virov je sestavil lepo delo, ki bo imelo trajnost in ki je velikega pomena za onega, ki hoče proučiti zgodovino zakramenta sv. zakona in mnenje, ki je veljalo o tem zakramentu v sv. cerkvi od njenih prvih začetkov pa do današnjega dne. Isto so verovali in trdili o zakonu sv. Klement Aleksandrijski († 215), Tertulijan († 240), isto sveti Ambrož, sv. Krizostom in drugi duševni velikani, kar veruje in zapoveduje gledé zakramentalne zveze sv. cerkev še dandanes. Dr. Tumpach tega ne trdi kar brez podstave: on dokazuje, dokazuje, rekel bi, vsako svojo besedico — in ravno v teh zgodovinskih dokazih je glavna moč njegovega izvrstnega spisa. Knjigo posvečuje g. pisatelj „svým učitelům práva kano-nického msgru dru. Františku Laurinovi a msgru dru. Josefu Doubravovi.“ Knjigo priporočamo vsem strokovnjakom na polju krščanske arheologije in želimo, da bi tudi Slovenci dobili kmalu tak spis.

T.